

FARVEL TIL IDEEN OM EVIDENSBASERET PRAKSIS

Ideen om evidensbaseret pædagogisk praksis holder ikke stik. Det vi-

ser en ny undersøgelse, der i stedet slår til lyd for begrebet evidensinformeret praksis, der giver mere plads til pædagogers dømmekraft.

ANNE METTE BUUS

Cand.mag. i pædagogik, lektor ved De Pædagogiske Uddannelser i Viborg og Videnscenter for Børn og Unge Kultur, VIA University College. Hun er optaget af dagtilbud som rum for børns socialisering og opdragelse, børneperspektiv, mødet mellem pædagogik og politik i dagtilbud samt evidens.

'Evidens' lyder som et smalt, akademisk fremmedord, som man støder på i universiteters laboratorier og auditorier. Men ordet har i de senere år bevæget sig ud i verden og møder i dag bred interesse. Det er et ord, som mange kommunale forvaltninger har taget til sig, og også i vuggestuer, børnehaver, SFO'er og klubber taler man i stigende grad om 'evidensbaseret pædagogik'.

Mange pædagogiske institutioner arbejder i dag med evidensbaserede metoder som for eksempel De utrolige år, PALS og ECERS, og evidensbaserede metoder får stadig større betydning for pædagogisk arbejde. Det fortæller lektor Anne Mette Buus fra VIA University College. Hun har gennem projektet Når evidens møder den pædagogiske hverdag set nærmere på evidensbegrebets indtog i den pædagogiske verden. I projektet har hun,

Hvad er det vigtigste problem for den pædagogiske profession?

“Det er at tydeliggøre den pædagogiske professionalisme. At kunne tydeliggøre kvalitet og effekt på måder, der kan rumme kompleksiteten i det pædagogiske arbejde. Indadtil og udadtil. At være med til at definere kvalitet og effekt i pædagogisk praksis på måder, der gør pædagogers viden og kunnen relevant.”

Anne Mette Buus

sammen med flere andre forskere, blandt andet undersøgt brugen af evidensbaserede metoder i seks dagtilbud i tre kommuner.

Anne Mette Buus, hvad har overrasket dig mest i arbejdet med forskningsprojektet?

”Det har overrasket mig, at behovet for at gøre virkeligheden mindre kompleks er så stort blandt beslutningstagere og nogle pædagoger. Argumenterne handler om styring og sikkerhed, ikke om pædagogik. De evidensbaserede metoders forudsætninger og vidensgrundlag ser ikke ud til at interessere de beslutningstagere eller pædagoger, vi har talt med.

Det har også overrasket mig, at de evidensbaserede metoder fremstilles og opfattes som neutrale 'teknikker', selvom metoderne i nogle institutioner får afgørende betydning for hverdagens indhold og relationer mellem pædagoger og børn.”

Hvilken betydning får de evidensbaserede metoder for pædagogers og børns hverdag?

”Det er ekstremt forskelligt, hvad der sker. I den samme kommune kan det være den samme metode, der bliver brugt helt forskelligt. Det ser vi for eksempel med PALS-metoden, hvor der i projektet er en daginstitution, der er meget optaget af at gøre, som metoden foreskriver, og metoden får en meget gennemgribende betydning for den pædagogiske praksis. Men i en anden daginstitution så vi, at man arbejder langt mere selektivt med metoden. Vores konklusion er, at i de seks institutioner, vi har med i undersøgelsen, er der seks forskellige svar på, hvad evidensbaserede metoder betyder for hverdagen. Det er interessant, for når man diskuterer evidens, er det, som om det er én entydig tilgang. Men i praksis giver det mange forskellige tilgange.”

Hvad kan den pædagogiske profession lære af jeres projekt?

”Projektet viser, at evidensbegrebet er langt mere flertydigt, og forholdet mellem metode og praksis langt mere komplekst, end det fremgår, når de

evidensbaserede metoder og programmer præsenterer sig selv. Evidensbegrebet har en tendens til at stoppe enhver diskussion. Evidensbegrebet bliver i sig selv brugt som argumentation – 'der er evidens for det her' – og så slutter argumentationen. Men ifølge vores undersøgelse holder ideen, om at man kan evidensbasere pædagogisk praksis, ikke stik. Der sker ikke en én til én-overførsel mellem teori og praksis. Det er langt mere nuanceret og komplekst. Derfor giver det ikke mening at tale om begrebet evidensbaseret praksis. Det er en af vores konklusioner."

Hvis vi skal sige farvel til begrebet evidensbaseret, hvad skal vi så sætte i stedet?

"Begrebet evidensbaseret kan med fordel erstattes med evidensinformeret praksis og bør sætte fokus på pædagogers mulighed for og kompetence til at opsøge og anvende god viden, ikke blot følge fastlagte metoder. Hvis man taler om, at pædagogen kan arbejde evidensinformeret, ligger der en forståelse af, at noget viden er mere relevant end andet, men at det er pædagogen som professionel, der skal handle i de konkrete situationer. Evidensinformeret praksis er en forståelse af, at pædagogen er en professionel, der anvender sin dømmekraft, og den evidensbaserede viden bliver en del af den dømmekraft."

Nu udspringer begrebet evidens fra den medicinske verden. Kan man forestille sig, at læger og sygeplejersker udøver en evidensinformeret praksis, hvor de udvælger viden mere selektivt – frem for en evidensbaseret praksis?

"Det interessante er, at man tolker evidensbegrebet temmelig 'hardcore' inden for det pædagogiske felt. Der er mange undersøgelser, der viser, at når læger skal tilbyde en patient en behandling, er der mange

faktorer, der spiller ind på, hvordan behandlingen virker. Man er blevet mere optaget af, at behandlingens effekt ikke kun handler om medicin, men også patientens livssituation, indstilling med videre. Udviklingen inden for det medicinske område peger på, at man har udvidet evidensbegrebet. Men lige nu inden for det pædagogiske felt er det en meget rigid fortolkning af evidens. Man må håbe på, at man i den pædagogiske verden med tiden får en mere udvidet forståelse af evidens, der anerkender flere former for viden. Spørgsmålet, om hvad der virker i pædagogisk praksis, lader sig ikke isolere til én udslagsgivende faktor. Det er altid en kombination af mange forskellige faktorer." //CME

HVAD ER EVIDENS?

Evidens er et begreb, der har bredt sig fra USA og England til Skandinavien. Der findes ikke en entydig betydning af ordet evidens. Det engelske ord 'evidence' kan oversættes til en række danske ord, blandt andet 'bevis' og 'vidnesbyrd'. Begrebet har sit udspring i sundhedssektoren, hvor man siden 1970'erne har talt om 'evidensbaseret medicin', og siden har begrebet bredt sig over i den sociale sektor til den pædagogiske sektor. Inden for det medicinske område er ideen at basere professionsudøvelsen på viden, der er produceret gennem systematiske forsøg – frem for generel medicinsk viden.

Inden for uddannelsesområdet har udgangspunktet for en evidensstænkning været bevægelsen "School Effectiveness", der opstod i 1980'erne og 1990'erne. Intentionen her er at udvikle en form for universel viden om, hvilke metoder der skal tages i anvendelse, hvis de bedste resultater skal opnås. Når der kommer stadig mere fokus på evidens, afspejler det et politisk ønske om, at forskning skal skabe viden om, hvad der virker i praksis og derved sikre, at for eksempel pædagogisk arbejde giver de ønskede resultater.

Kilde: Anne Mette Buus: Evidens og evidensbaseret praksis. I 'Når evidens møder den pædagogiske hverdag. Rapport 1', 2011.

FAKTA

I de senere år har evidensbaserede metoder vundet stadig større udbredelse i pædagogiske institutioner. Hvordan sker mødet mellem den pædagogiske hverdag og evidensbaserede metoder? Bidrager det til en professionalisering af praksis – eller sker der snarere en afmontering af den professionelle dømmekraft? Det søger projektet at beskrive og analysere.

Projektet **Når evidens møder den pædagogiske hverdag – et aktionsforskningsprojekt** undersøger, hvor udbredt intentionen om at indføre evidensbaserede metoder i dagtilbuddene er i tre større jyske kommuner.

Projektet er tilrettelagt som et aktionsforskningsprojekt med inddragelse af pædagoger. Det er gennemført i et samarbejde mellem undervisere ved pædagoguddannelsen, VIA University College og forskere ved Institut for Uddannelse, Læring og Filosofi, Aalborg Universitet. Projektet er ledet af lektor Anne Mette Buus fra VIA University College og professor Palle Rasmussen, Aalborg Universitet. Projektet er støttet af BUPL. Det afsluttes i 2012, blandt andet med tre afsluttende forskningsrapporter.

Læs mere på
bupl.dk/forskning